

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Avgvstini Valerii, Veronensis Episcopi, De Rhetorica
Ecclesiastica Libri III. Perqvam Ervditi**

Valiero, Agostino

Coloniae, 1582

Antitheotum & Periphrasis exempla. Cap. XXVIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-69050](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-69050)

religiosissima loca, fecerunt turpitudinis & flagitiorum suorum officinam. Qui locus poterit accommodari in solemnitate Natalis Domini nostri Iesu Christi, quo tempore, deprauata quadam irrepsit consuetudo; ut iocis, choreis, sumptuosis conuiujs, consanguinei & affines se mutuo inuitantes, illos dies consumant. In his ciuitatibus aut oppidis, ubi luxui homines sunt dediti, dicere poterit Ecclesiasticus orator: Quid agunt quidam ex vobis, ingurgitant, non concoquunt, eis pituita molesta est, oriuntur febres, immaturo tempore senescunt, decedit memoria, libidine cruciantur, minuunt patrimonium, miseri in hac vita ad mortem perpetuam festinant. Valet hæc forma dicendi in primis ad docendum aliquid, ut suadeat, aut dissuadeat orator.

Antithetorum & Periphrasis exempla.

Cap. XXVIII.

SANCTVS Episcopus & martyr Cyprianus, in libro de patientia, de Christo loquens, pulchris antithetis vsus est, his verbis: Ut insultantium sputa patienter exciperet, qui sputo suo cæci oculos paulò antè formasset; et cuius in nomine nunc à seruis suis Zabulus cum angelis suis flagellatur, flagella ipse pateretur; coronaretur spinis, qui martyres floribus coronat æternis; palmis in faciem verberaretur, qui palmas veras Vincentibus tribuit; spoliaretur veste terrena, qui indumento immortalitatis cæteros vestit; cibaretur felle, qui cibum cælestem dedit; acetopotaretur, qui poculū salutare propinauit. B. Ambrosius de virginibus scribens, eleganter hanc figuram adhibuit: Nō est, inquit, Christus circumferaneus; Christus enim

enim est pax, in foro lites: Christus charitas est, in foro obrectatio. Antithetis vti poterit orator, docens spiritualis vita commoda, & sanctas oblectationes: Voluptates corporis debilitant corpus, gaudia spiritus vim animi augent; illa poenitentiam, haec latitiam; illa infamiam, haec laudem coram Deo & hominibus pariunt. Hac figura oratores vtentes, maximè rem ante oculos ponunt. Periphrasim hanc adhibuit S. Gregorius Nazianzenus de laudibus Heronis: Enimuerò, quando te, vt par erat, ad nos recepisti; atq; ille, qui eos, à quibus glorificatur, glorificat, & eos, à quibus irritatur, irritat; qui eorum, à quibus timetur, voluntatem explet, & mortuus rursus vitam inspirat, qui vt Lazarum quatrinduo, postquam è vita migrauerat sic te post quadriennium ad vitam reuocauit; qui iuxta Ezechielis, prophetarum omnium admirandi excellentissimè visionem, ossa cum ossibus, & iuncturam cum iuncturis connectit, quando, inquam, ille cupientibus nobis, cupientem te reddidit, fac in istisdem vitæ studiis, & sermonis libertate perseueres, nè aliqui in eam opinionem homines adducas, vt te afflictionibus fractum atq; deiectum fuisse, philosophi, magis per ignauiam prodidisse arbitrentur. Hoc loco, pro nomine Dei, periphrasi grauissima & splendidissima vsus est ille idem, in laudem Athanasii, & periphrasi vsus est, & descripto nomine: Lucernam illam lucis praeuentem, vocem sermoni, mediatorem mediatori, mediatorem, inquam, noui & veteris testamenti, Ioannem illum egregium. Ad Nazianzeni imitationem poterit Ecclesiasticus orator vti hac periphrasi: Ille, qui eos, quos solet euehere, maximè decipit; qui vitia virtutis specie plerunquè extollit; qui eos, à quibus magis diligitur, sepius fallit;

fallit; probitatis & innocentia irrisor, à quo nemo tandè interdum non est deceptus, dissimulationis, adulationis magister, honorum & diuitiarū admirator, impurarum voluptatum minister, & callidus sophista, & bonorum etiam ingeniorum corruptor, ille est, quem amatis: quid creditis mundum esse? mundus est is, quem vobis descripsi.

Paronomasiæ, & interrogationis exempla.

Cap. XXIX.

BEATVS Basilus in eo explicando, Destruam horrea mea, paronomasia vsus est: Habes, inquit, horrea, ventres pauperum. Chrysostomus in epistolam ad Timoth. fac, inquit, tibi debitorem Deum, & quiduis petes primùm foenerare, deindè repete, vt cum vsuris recipias: tende manus tuas non solùm in calum, sed etiam in pauperum manus. si eò manus porrexeris, verticem cali tanges: nam qui ibi sedet, eleemosynam accipit, si manus infructuosas sustuleris, nihil fructus capies. S. P. Ambrosius de virginibus, de B. virgine Maria loquens, ita scripsit: Neq; enim comites foeminas desiderabat, quæ bonas comites cogitationes habeat. Hac paronomasia aptissimè vteretur Ecclesiasticus orator, ad consolandos pauperes: Quid creditis? multi pauperes sunt diuites, diuites gratia, diuites humilitate, diuites patientia; multi autem diuites sunt magis pauperes, quàm ij, qui sunt pauperes humilitate, misericordia, Christianis virtutibus. Interrogationis exempla, innumerabilia sunt apud sanctos patres; ex quibus hoc vno erimus contenti, quod S. Ambrosius in lib. de virginibus, de B. Virgine verba faciens, imitandum
propo-